

Catorzè Congrés se celebri a Ciutat de Mallorca i dit això, no havent-hi res més a tractar, declarà clos el Congrés.

CATORZÈ CONGRÉS DE METGES I BIÒLEGS DE LLENGUA CATALANA

FRANCESC BUJOSA

MIQUEL MOREY

ANTONI OBRADOR

Preparació del congrés

Reunits a Barcelona, el dia 16 del mes de desembre de 1989, els representants de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, la Societat Catalana de Biologia, Acció Cultural del País Valencià i la Societat Andorrana de Ciències, resolgueren elegir, com a seu del Catorzè Congrés, la ciutat de Palma i, com a president del Comitè Organitzador, Francesc Bujosa.

Al llarg dels mesos següents, s'inicià la tasca d'escollir els temes, que s'havien de desenvolupar en el decurs del Congrés, i les persones que constituïrien el comitè organitzador local, el qual quedà format d'aquesta manera: Vicepresident per Balears, Antoni Obrador; secretari, Miquel Morey (a partir d'octubre de 1991 va compartir la tasca amb Melcior Riera); tresorer, Enric Benito.

El 8 de setembre de 1990 el comitè organitzador local es desplaçà a Barcelona per anar a la seu de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears i, sota la direcció d'Oriol Casassas, president del Tretzè Congrés, tingué lloc la reunió constitutiva de la comissió organitzadora del Catorzè Congrés.

En virtut del nomenament fet el desembre de 1989, Francesc Bujosa passà a ocupar la presidència de l'acte. Aquest presentà als assistents el Comitè Organitzador local i, tot seguit, es va procedir al nomenament dels càrrecs de la resta de components de la comissió organitzadora: Gonçal Lloveras, vicepresident per l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears; Ricard Guerrero, vicepresident per la Societat Catalana de Biologia; Rafel Sentandreu, vicepresident per Acció Cultural del País Valencià; i Manel Pallarés, vicepresident per la Societat Andorrana de Ciències.

També es proposaren gran part dels vocals i dels components del Comitè Científic.

En el decurs d'aquesta reunió, Francesc Bujosa exposà, en línies generals, els temes de les ponències del Congrés: «Alimentació i Salut», coordi-

nat per Gonçal Lloveras, i «La comunicació mèdica als Països Catalans», coordinat pel mateix Francesc Bujosa.

També, durant la reunió, quedaren definides de forma aproximada les dates de la celebració del Catorzè Congrés, el local on es duria a terme, alguns actes socials i l'agència a la qual s'atorgaria la part d'hoteleria i viatges.

Cal dir que els components del comitè organitzador local arribats de Palma reberen el suport entusiàstic de tots els assistents a la reunió, i també el suport material (tan important per iniciar les tasques d'organització) de mans de Ramon Balius, tresorer del Tretzè Congrés, ja que la gestió del presupost d'aquell Congrés havia donat com a resultat un balanç positiu.

De llavors ençà, el Comitè Organitzador es reuní trenta-tres vegades abans de l'inici del Congrés. La majoria de trobades han estat a Palma, llevat de tres, que s'han fet a Barcelona.

Les nombroses dificultats inherents a l'organització del Congrés, que a poc a poc i amb dedicació es superaren, foren les habituals per a un esdeveniment d'aquestes característiques. El principal problema fou el finançament. Les cases comercials, llevat d'honroses excepcions, es mostraren poc interessades a col·laborar; no passa el mateix amb la majoria d'institucions públiques dels Països Catalans —també amb alguna excepció, però en aquest cas ben poc honrosa—, que esdevingueren el principal suport econòmic del Congrés.

Acte inaugural

El dia 24, a les onze del matí, dins la sala Mozart de l'Auditori de Palma tingué lloc l'acte d'inauguració oficial del Catorzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. Presidia el senyor Gabriel Oliver, Honorable Conseller de Sanitat del Govern Balear, i a la mesa presidencial hi seien, d'esquerra a dreta, Manuel Pallarès, president de la Societat Andorrana de Ciències; Gonçal Lloveras, president de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears; Xavier Trias, conseller de Sanitat de la Generalitat de Catalunya; Josep Laporte, comissionat de la Generalitat per a les Universitats Catalanes; l'abans esmentat Gabriel Oliver; Nadal Batle, rector de la Universitat de les Illes Balears; Francesc Bujosa, president del Catorzè Congrés; Antoni Obrador, president de l'Acadèmia Mèdica Balear, branca de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, i Ricard Guerrero, president de la Societat Catalana de Biologia.

De bell antuvi Gabriel Oliver concedí la paraula a Francesc Bujosa, que es dirigí al faristol i en el seu discurs recordà el Congrés que s'havia celebrat a Mallorca l'any 1932, comparà la llengua a un ésser viu i reclamà per a ella el mateix amor i la mateixa rigorositat que la medicina científica empra per tractar els malalts. El discurs continuà amb una justificació del

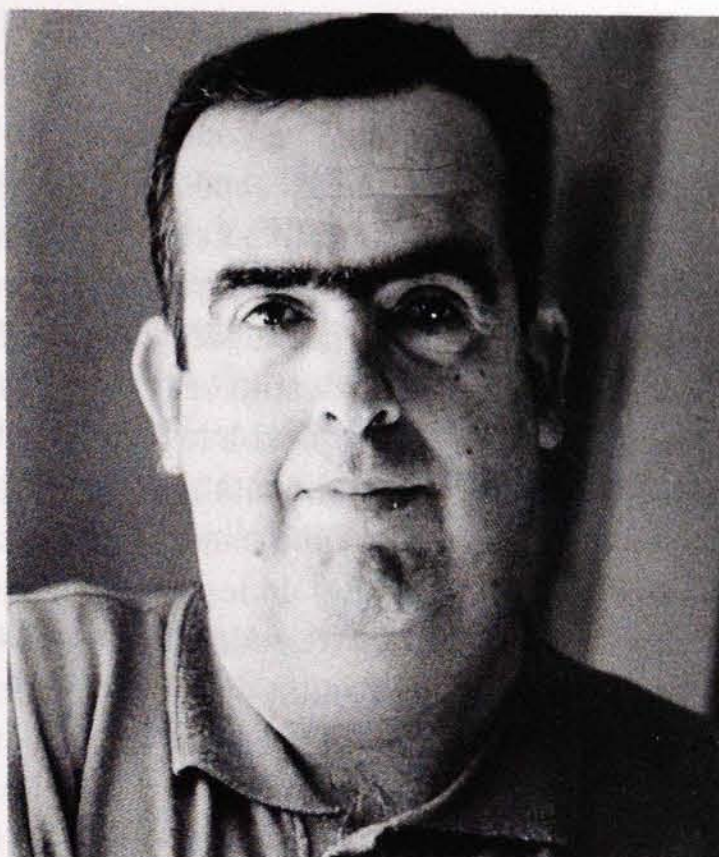

Figura 66.- Francesc Bujosa i Homar (1947), president del Catorzè Congrés

temes triats i acaba amb un agraïment a totes les persones empreses i institucions que l'havien fet possible.

Acabat el discurs del president, el senyor Bernat Ginard Nadal, cap del Laboratori de cardiologia molecular i cel·lular del Howard Hughes Medical Institute del departament de cardiologia del Children's Hospital i del departament de pediatria de la Harvard Medical School donà la lliçó inaugural, que versà sobre els mecanismes moleculars de l'expressió genètica.

Acabada la lliçó inaugural li fou atorgada la paraula a Xavier Trias, conseller de Sanitat de la Generalitat, que encetà el seu parlament tot agraïnt al Comitè Organitzador, a les societats convocants i al conseller de Sanitat del Govern Balear els esforços fets perquè el Catorzè Congrés fos una realitat i, més encara, una realitat a Mallorca. A continuació Xavier Trias va subratllar que els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana havien tingut sempre un caire indefugiblement reivindicatiu, que era bo que encara el tinguessin, però que no s'havia d'oblidar que havíem avançat força en els darrers anys i que avui en dia ja hi havia molts dels Congressos mèdics que empraven el català com a llengua vehicular. Trias continuà, i digué que els Congressos no eren solament una eina per servir la memòria, sinó també un lloc per reflexionar sobre el futur, i que, posat a dir la veritat, ell havia d'assenyalar que el futur no seria certament fàcil, que seria, en general, un futur forçament competitiu i que a aquest repte només es podia respondre amb grans dosis de qualitat. Pel que fa a la sanitat, l'esmentada competitivitat i l'exigència de qualitat faran necessària la conjuminació adient de la prevenció, l'assistència, la recerca i la docència. Trias acabà dient que

creia que la qualitat ens farà competitius i ens permetrà una integració no traumàtica a Europa.

L'acte d'inauguració va concloure amb les paraules de Gabriel Oliver, que va expressar el seu agraïment al professor Bernat Nadal Ginard, mallorquí d'Artà, per la magnífica conferència que havia pronunciat, també al Comitè Organitzador pel seu tarannà i pels esforços que havia realitzat, i al conseller Xavier Trias pel suport donat al Congrés que s'havia de realitzar per necessari a Mallorca. Oliver recordà que feia seixanta anys que s'havia celebrat un acte com aquest a la Ciutat de Mallorca, però que tot i això, no havíem de deixar que la nostàlgia ens envaís, perquè teníem un futur ben prometedor. Un futur d'una major normalització idiomàtica on, per ventura, es podrà acurçar el títol de les reunions, com les que estàvem inaugurant en aquells moments, i es podrà dir senzillament Congrés de Metges i Biòlegs. El conseller de Sanitat del Govern Balear acabà convidant els visitants a gaudir de l'hospitalitat del poble mallorquí i declarà inaugurat el Congrés.

L'Associació d'Estudiants de Ciències de la Salut al Catorzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana

304

Inauguració de l'exposició: 100 anys d'AECS

L'Associació d'Estudiants de Ciències de la Salut va commemorar el centenari de la seva fundació. Per tal motiu va organitzar una exposició i lliurà al Comitè Organitzador el següent text:

El primer antecedent: 1892-1992

Divendres vint-i-cinc de setembre de 1992, són les onze del matí i a l'Auditori de Palma de Mallorca, davant la immensa blavor mediterrània, ara serena i tranquil·la, té inici la inauguració de l'exposició de la història dels 100 anys transcorreguts des que l'Associació Estudiants de Ciències de la Salut féu el primer respir. En una data molt semblant però just un segle abans fou quan els estudiants esdevenien una secció autònoma dins l'abans esmentada Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya.

Des de llavors fins ara s'han succeït diferents etapes, com l'Agrupament Escolar (1915), en el marc del qual s'instauraren les primeres bosses d'estudi (pensionats a l'estranger) el 1928, i publicaren el primer butlletí el 1929.

Una altra etapa se situa en 1952 amb l'Associació de Joventut Mèdica, encara amb àmbit d'actuació només a Barcelona. Aviat però, amb el palès creixement universitari de l'època s'anirien perfilant altres ciutats i comar-

ques com a centres d'activitat i de trobada dels estudiants de ciències de la salut: la Joventut Mèdica del Vallès Occidental (1968), de Girona (1975), Lleida i Vallès Oriental (1979).

El 1980, donant cos a aquesta estructura federal, es creen les Joventuts Mèdiques de Catalunya i de Balears com a institució de ple dret i comença una nova etapa en què s'inicien els intercanvis internacionals i la realització anual de les Trobades de Juntes. Aquestes trobades han constituït —i constitueixen— el fòrum de debat dels estudiants de ciències de la salut i el punt de referència dels objectius de la federació que allà s'hi discuteixen. Fruit d'aquests Congressos anuals en són el naixement de la Joventut Mèdica de Reus i la de la Garrotxa el 1982 i la de Balears el 1987.

Les terres de llengua i cultura catalanes com a àmbit d'actuació

El 1984 i arran del Congrés de Metges i Biòlegs d'aquell any es creen les Joventuts Mèdiques del País Valencià. I és el 1991 que aquesta associació i la seva homòloga al Principat i les Illes decideixen constituir l'Associació d'Estudiants de Ciències de la Salut (AECS), per ampliar l'àmbit territorial i amb intenció de palesar la constant incorporació d'estudiants de totes les branques de les ciències de la salut.

Així, en aquesta nova etapa, s'adopten uns nous Estatuts i un nou logotip i, aprofundint en les accions i projectes ja tradicionals, veu néixer o consolidar-se altres Seccions Territorials (Anoia, Alacant i Andorra).

En totes aquestes etapes l'associació d'estudiants més antiga del país ha impulsat i donat suport general a les activitats de les institucions més importants, les quals aglutinen els professionals de les ciències de la salut arreu de les terres de llengua i cultura catalanes. La relació i el contacte estret i fluid dels estudiants amb els professionals de les associacions científiques que s'hi integren han permès una continuïtat d'objectius en la formació humana i científica dels professionals de ciències de la salut.

Comuns també a totes les etapes i a totes les accions en els camps de la ciència, la cultura, l'ensenyament, la sanitat o el món, alguns fets han diferenciat i diferencien l'Associació d'Estudiants de Ciències de la Salut: la catalanitat, la interdisciplinarietat i el servei als estudiants i al país.

I és per tot això que hem volgut que la inauguració de l'exposició fos aquí, al Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, fòrum de trobada de la ciència catalana —en el sentit més ampli— de prestigi, i precisament enguany que és a Palma de Mallorca, sota el cel illenc del Mediterrani que ens uneix. Després la clausurarem a Prada de Conflent, al nord de l'àmbit que defineix AECS, en el marc de la Universitat Catalana d'Estiu l'agost vinent.

Actes socials

Recepció de l'Ajuntament de Palma al castell de Bellver

El dijous dia 22 una vegada acabada l'obertura oficial del Congrés, a posta de sol, els congressistes, junt amb els seus acompanyants, es dirigiren cap al castell de Bellver per assistir a l'acte de recepció que l'Ajuntament de Palma oferia als participants. Hi hagué encara llum a bastament perquè des del castell es pogués mirar —i admirar— la magnífica vista sobre la badia de Palma i sobre els edificis més significatius de la Ciutat de Mallorca. A l'entrada del castell hi havia una colla de xeremiers que amb la xeremia, el flabiol i el tamborí amenitzaven les darreres i ataronjades llums del capvespre i hi posaven un punt de nostàlgia gèl·lica.

A l'interior del castell els congressistes pogueren visitar la magnífica fàbrica de planta circular del conegut edifici mallorquí i la col·lecció d'escultura romana que guarda el castell i que fou, en el seu dia, propietat del Cardenal Despuig.

A l'hora dels parlaments, intervingué, en primer lloc, el regidor de Sanitat de l'Ajuntament de Palma, que, en nom del batlle, donà la benvinguda als «germans de parla catalana» i desitjà que aquells dies fossin del tot profitosos, no sols per a la ciència mèdica, sinó també per a l'ànima dels congressistes, ja que Mallorca oferia des del punt de vista cultural i físic unes possibilitats immenses per conrear i fer créixer les parts més nobles de l'esperit humà. Després prengué la paraula el president del Congrés, que recordà el significat del castell de Bellver i argumentà que en aquell lloc hi havien romàs homes molt il·lustres. Es referí especialment al científic rossellonès Francesc Aragó, que a diferència de molts d'altres que havien vessat la sang en defensa de la idea de la unitat de la llengua, ell, segons conta la llegenda, va poder salvar la pell gràcies a l'esmentada unitat, tot fent-se passar per mallorquí. El president de l'Acadèmia, Dr. Gonçal Lloveras, va tancar l'acte i va agrair l'hospitalitat de l'Ajuntament i, en general, de les autoritats mallorquines, com també l'esforç i el treball del comitè organitzador del Congrés.

Sopar de Cloenda a la possessió de Son Térmens

El divendres dia 25 a les 21,30 hores es va realitzar el sopar de cloenda a les cases de la possessió de Son Térmens. Aquestes cases constitueixen una bona mostra de l'arquitectura rural mallorquina i els congressistes pogueren admirar les diferents dependències i els jardins dels voltants, durant l'aperitiu que es va servir a la clastra. El sopar va estar presidit per les primeres autoritats sanitàries i acadèmiques de les illes Balears i de Catalunya acompanyades, evidentment, pels organitzadors del Congrés. El menú

va ésser a base de plats de clara inspiració en la cuina tradicional de Mallorca, que empra bàsicament els productes propis de la terra assaonats amb la flaire de les diferents cultures que han arrelat a les nostres contrades. No hi podia mancar l'ensaimada amb gelat d'ametlla. Durant les postres, el president i el vicepresident del Congrés feren una lectura paròdica, en forma de diàleg, d'un escrit sobre la previsió del temps a Mallorca durant el mes de setembre, que formava part del programa del Congrés. Aquesta actuació va merèixer l'aplaudiment unànime dels congressistes que desco-neixen aquestes afeccions amagades dels màxims organitzadors del Congrés. Finalment, diferents autoritats amb paraules ben sentides i compartides pels assistents brindaren per l'èxit d'aquest Congrés i, especialment, per l'èxit dels propers Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana com una eina més del futur del nostre poble. El sopar va estar amenitzat amb música ambiental d'un grup que va oferir en directe una selecció de les millors interpretacions del seu repertori.

Excursió a Son Marroig i a la granja d'Esporles

El dissabte dia 25, devers les 4 h de la tarda començà l'excursió en autocar davant l'Auditori de Palma. Seguint el passeig Marítim, els excursionistes pogueren gaudir de la vista global de la Seu reflectint-se en el llac artificial del Parc de la Mar. Continuant per les Avingudes, en poc temps foren damunt la carretera de Valldemossa. Poc abans d'arribar-hi, els excursionistes pogueren fruir, des dels revolts de la carretera, de la visió d'aquest poble tan conegut, encastellat al mig de les muntanyes. Sense aturar-s'hi, continuaren per la carretera que segueix l'escarpada costa amb fugaces visions de boscos d'alzines, oliverars, retalls de mar i les antigues possessions de Son Moragues, Son Galceran, Miramar, Son Gallard i Son Marroig, totes propietat, en el seu temps, de l'arxiduc Lluís Salvador d'Àustria. La fita era Son Marroig i aquí s'aturaren. Abans d'entrar al casal, els excursionistes dedicaren una estona a contemplar el paisatge, des dels miradors que l'envolten, amb magnífiques vistes damunt la costa Nord de Mallorca i, sobretot, de na Foradada.

A la sala principal del primer pis, plena d'evocacions de l'arxiduc (retrats, dibuixos, llibres i records dels seus viatges), el Dr. Josep M. Sevilla, emparentat amb la família propietària, va fer un recordatori biogràfic de la figura de l'arxiduc i dels anys que va viure a Mallorca a la darrereria del segle passat i principi del present, i també a Ramon Llull, que, segons és tradició, fundà en el segle XIII l'Escola d'Estudis Orientals a Miramar. Després, els visitants feren un recorregut pels jardins que envolten la possessió fins al temple de marbre, edificat per l'arxiduc, amb les vistes ja descrites.

A continuació, de bell nou amb els autocars, els excursionistes es traslladaren de tornada a Valldemossa i, continuant per la carretera de Son Ole-

sa, arribaren a sa Granja. Es tracta d'una antiga possessió rústega constituïda per la casa senyorial i les cases dels majorals i criats, situada al fons d'una vall estreta per on circula un torrentó enmig d'una vegetació exuberant. Visitaren les dependències senyorials en els pisos alts i l'allotjament de la servitud, a la planta baixa i soterranis. Les cambres decorades i vestides amb mobles i estris d'acord amb l'època els feren retrocedir cent anys enrera evocant les formes de vida d'aquell temps.

Acabada la visita, a la clastra, amb el seu lledoner gegantí tal com pertoca, el grup fou obsequiat amb un senzill berenar i l'actuació del conegut grup musical, Els Valldemossa, que els oferiren un conjunt de cançons tradicionals i populars mallorquines.

Entrada de fosc, els excursionistes foren retornats al punt de partida.

Excursió literària per les terres mallorquines

El diumenge 27 un autobús ple de congressistes començà la marxa, no predeterminedada, però amb la finalitat clara de visitar les terres de Llevant i de Migjorn de la major de les illes Balears. Abandonant, uns, els seus principis i, altres, el seu agnosticisme —que és gairebé la falta de principis— varen adherir-se a la doctrina que contempla la possibilitat de la reencarnació. L'esforç intel·lectual va ésser generosament recompensat, i, així, tot just sortint de Palma cap a Lluçmajor, ens va comparèixer Josep Pla —G. Ll.—, que aquest pic portava un llaç —fixau-vos les coses que passen a l'altre món— dissenyat per Frank Wrigh Lloyd. Pla, fent el possible perquè els sotracs a què es veia sotmès l'autobús no li fessin perdre el conill, i amb el to sorneguer que tant el caracteritza, ens va llegir un parell de paràgrafs del seu viatge a Mallorca, mentre «sa camiona» deixava a l'esquena el pla de Catí i els molins, alguns d'ells en estat caquètic. Les paraules de l'empordanès feien referència al primer poble dels nostres entorns, Lluçmajor:

«Per a aquest itinerari agafarem el tren que ens durà a Santanyí travessant la part més meridional de l'illa. En el seu transcurs —tan variat— seguirem primerament els arenys del corn a llevant de la badia de Palma i arribarem a Lluçmajor després de travessar una comarca lleugerament ondulada, coberta de coscolls i bosc baix. A l'esquerra de la direcció del tren veurem sempre la muntanya de Randa, que es dreça solitària, en forma d'altar, en el pla de Mallorca. Al pla situat entre Randa i la línia fèrria hi ha el Camp de la Batalla, on perdé la vida Jaume III de Mallorca. Precisa l'indret un monument commemoratiu.

Lluçmajor té un terme extensíssim —el més gran de Mallorca— i la varietat dels seus paisatges —dins un punt d'africanisme—, la llum enlluernadora i el cel amplíssim que es dreça damunt els plans, tan amples, constitueixen, al meu entendre, el que té de més característic. Aquest país ha

estat descrit per Maria Antònia Salvà i «El poema de l'Allapassa» —nom del predri d'aquesta senyora— és clàssic, d'una exactitud que no es podria aconseguir en una descripció. S'Allapassa és a la marina de Lluçmajor, damunt el cap Regana.

La invocació del de Palafrugell produí efectes immediats. I la poetessa llucmajorera —C. C.— es féu tímidament amb el micro i ens va explicar la bellesa rural d'aquestes terres del pla.

«Aquí hi ha camps d'ametlers,
tanques de fruitals i vinyes,
i carros que deixen ginyes
pel rostoll dels sementers.
I estim caus i llorigueres,
flors de card i romaní,
amb l'esbart que fan venir
d'abelles i cadernerres.
Aquí té saba el terror,
la gent franques escomeses
i amors que esclaten, enceses,
com les flors de magraner.»

309

Després de Lluçmajor «sa camiona» amb els congressistes enfilà el camí de Campos i després el de Santanyí i el de la cala, la cala de les figueres i, sobretot, la cala de Blai Bonet —J. R.—, que abandonà per un instant el seu cau hostaler i amb fil de veu emocionat i emocionant ens recità els tan coneguts versos:

«Obriu-me dins el mar, vells pescadors,
que m'entri de verdor una alenada
que tingui llum de barques i pinar,
i el sol em transparenti el joc de l'aigua.
Un molí d'alegria tenc al cor...
Moliners, moliners d'aigua salada:
pel caló del meu cor, lent, hi desfila
un horabaixa mariner del Carme.»

De cala Figuera, l'excursió a Portocolom, el port de Felanitx, lloc on possiblement el Catorzè Congrés fou pensat per primera vegada i per on es féu topadís el poeta indígena i una mica «maudit» Miquel Bauçà —A. O. i M. G.—, que enflocà aquella cosa un poc desvergonyida de:

«Tan si vols com si no vols,
Montserrat Casamitjana,

cal que et canti avui a tu,
pobra, puta i catalana.»

O l'altra:

«Al final, s'ha comprovat, els camells arriben tots a passar pel subtil cos d'una agulla. Han ben batut aquell repte que els féu Crist amb xocant facilitat. Jesucrist no compregué la gran manya dels camells. Però allò més trist és que, que la trobin, just són ells la salut, l'art de passar, i en fan trust encontinent, i tret d'ells ja ningú pus... Els camells, passat el cos, peguen salt i, fora pols, es netegen els unglots i demanen, ultrancers, cafè, copa, premsa, havans, la coloma de la pau i amnistia per a tothom.»

La passada per Felanitx fou —calia esperar-ho— ben complicada. Només la saviesa i l'habilitat a fer i desfer embolics que tenen els felanitxers i més encara els que ens acompanyen féu possible resoldre el problema circulatori i arribar a l'hora prevista al puig de Randa. L'organització ho celebrà molt perquè de cap manera volia fer esperar el doctor Il·luminat —J. L. B.—, que ens havia promès enfilar-se sobre una roca i mentre contemplàvem el panorama esplèndid aprofità l'avinentsa per llegir-nos el començament d'una novel·la pedagògica que havia volgut titular amb l'enigmàtic nom d'*Evast e Blanquerna*. Les paraules sortien clares de la boca de Lull mentre el vent de gregal que s'havia aixecat li atupava amb provada voluntat els cabells, a dir veritat una mica massa llargs per la seva edat:

«En una ciutat se seguí que un dispost jove, gentil home, fill d'un noble burgès, era romàs, après la mort de son pare, molt abundós de les temporals riqueses, i son pare havia'l criat e habituat a molt bones costums. Est jove havia nom Evast, lo qual fou bell de persona, e noble de cor, i molt ben aparentat; i sabia tantes lletres i ciències, que entenia suficientment la sancta Escriptura.»

Així com anava llegint Ramon Lull —«Lo Foll»— anava augmentant el seu entusiasme, i tot semblava que ben oblidades les exigències terrenals estava disposat a llegir-nos no solament l'*Evast e Blanquerna* sencer, sinó a fer una exposició detallada de la seva *Ars Magna*. El bon ofici i la provada mà esquerra de «l'organització» va reeixir a fer comprendre al Doctor Barbaflorida, que «los congressistes eren una mica despegats de sentir doctrina sencera, que la seva ànima es conhortava ja ben abastament en les belles paraules escoltades i que per fer art de meditació assenyada neces-

sitaven abans satisfer les seves necessitats de l'ànima concuspicible i engolir-se sense gaires miraments la gentil porcella rostida que lo diligent cuiner del molt anomenat Racó de Randa els havia preparat». El savi va comprendre molt bé la voluntat dels congressistes i una mica compungit ens va dir que el seu assessor d'imatge l'obligava a quedar-se amb companyia d'arbres, herbes, aucells, bèsties salvatges, fonts, aigües, prats e ribatges, sol, lluna, estelles e oblidar les mundanals temptacions a les que anaven a entregar-se aquella colla de físics e filòsofs de la naturalesa.

No les oblidaren, no, les temptacions els congressistes que encaminaren la seva ànima, però sobretot el seu cos cap al restaurant Racó de Randa, on dirigits per experts dietistes que els acompanyaven es varen afartar d'allò més. El vi de Petra que es va servir estimulà el ben provat *affar* de Gonçal Lloveras, que va saber tocar les fibres més iròniques i alegres de tots, ara ja, assedegats comensals.

El sol que es ponía per Andratx fou el decorat adient per a la cerimònia dels adéus, només endolcida per l'esperança de la futura, i ja no molt llunyana, trobada a Lleida.

Sessió plenària administrativa

311

La sessió comença a les 12,25 hores del dia 26 de setembre de 1992 a la Sala Mozart de l'Auditori de Palma, amb l'ordre del dia següent:

- Informe de secretaria.
- Informe de tresoreria.
- Informe de presidència.
- Previsions relatives al Quinzè Congrès.
- Propostes i suggeriments.

La taula presidencial va quedar formada per les següents persones: F. Bujosa, president del Comitè Organitzador del Catorzè Congrès; A. Obrador, vicepresident per Balears; G. Lloveras, president de l'ACMCB; vocal del Comitè Organitzador del Catorzè Congrès; M. Pallarès vicepresident per la Societat Andorrana de Ciències; R. Guerrero, vicepresident per la Societat Catalana de Biologia; E. Benito, tresorer; M. Morey i M. Riera, secretaris.

Primerament, el president inaugura la sessió i immediatament dona la paraula al secretari.

Informe de Secretaria

El secretari del Congrès, Miquel Morey, llegí les següents paraules:

«Abans de res, vull fer constar que la tasca d'aquesta secretaria l'hem compartida a parts iguals Melcior Riera i un servidor.

D'ençà de les resolucions preses el desembre de 1989 a Barcelona pels representants de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, la Societat Catalana de Biologia, Acció Cultural del País Valencià i la Societat Andorrana de Ciències, relatives a l'elecció, com a seu del Catorzè Congrès de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, de Palma i, com a president, del Prof. Francesc Bujosa, a poc a poc, es va anar confitant la idea de quins serien els temes escollits per desenvolupar en el Congrès i de quines serien les persones que constituïrien el Comitè Organitzador local.

El setembre de 1990 el Comitè Organitzador local es desplaçà a Barcelona i, a la seu de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, tingué lloc la primera reunió organitzativa amb els representants de les entitats convocants del Congrès, la qual va rebre l'empenta moral i material dels components del Comitè Organitzador del Tretzè Congrès.

De llavors ençà han estat quasi una trentena les vegades que ens hem reunit per anar polint cada un dels detalls que han fet possible la realització del Congrès. Les actes d'aquestes reunions reflecteixen que, malgrat l'entusiasme i la bona voluntat, no tot han estat flors i violes.

Arribats al moment en què el Congrès és a punt de clausurar-se, aquesta secretaria vol expressar el seu agraïment a totes les persones, organismes públics i entitats privades que han fet possible, amb la seva ajuda, que es dugués a terme la celebració del Congrès.

Fer un balanç, en aquest moment, del que ha estat el Catorzè Congrès de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana és, per ventura, una mica agosarat, però, a títol provisional, podem dir que el Congrès ha reunit 328 participants, dels quals 80 són estudiants, amb 59 acompanyants, la procedència geogràfica dels quals és la següent:

Principat de Catalunya

País Valencià

Illes Balears

Principat d'Andorra

Altres zones de l'Estat espanyol i de l'estranger

Malauradament, no tenim constància de cap assistent de Catalunya Nord ni de l'Alguer.

L'activitat del Congrès s'ha desenvolupat entorn de dos temes a través de cinc ponències cada un. Han participat dinou i tretze ponents respectivament. Hi ha hagut vuitanta-tres comunicacions dels temes principals i tretze comunicacions lliures (noranta-sis en total) i, per

primera vegada, tres de les comunicacions han estat presentades en forma de pòster.

A més a més hi ha hagut la conferència inaugural, una taula rodona, l'exposició i el comitè permanent a càrrec dels estudiants i altres activitats de caire cultural i social.

Per acabar, en nom de la Comissió Organitzadora i, especialment, del Comitè Local, volem demanar disculpes per les deficiències d'organització que hagueu pogut trobar, tant en la preparació com en el desenvolupament del Congrés.»

Informe de tresoreria

Enric Benito fa un resum de l'estat de comptes provisional:

despeses calculades: 16.700.000,- ptes.

ingressos: 14.000.000,- ptes.

dèficit 2.700.000,- ptes.

Manca ingressar:

Aportació del Ministeri de Cultura de l'Estat espanyol.

Aportació de la Conselleria de Cultura del Govern Balear.

Aportació de l'Acadèmia Mèdica Balear.

Amb aquestes aportacions que manquen, podria reduir-se el dèficit a 1.700.000 ptes., que podrien ésser compensades amb els 2.500.000 que inicialment va aportar el Tretzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana.

Informe de Presidència

La presidència mostrà el seu agraïment per totes les col·laboracions rebudes i digué que un poc més endavant el vicepresident, el senyor Antoni Obrador, parlaria expressant el sentir de tota la junta organitzadora.

Previsions relatives al Quinzè Congrés

Es dona la paraula al Dr. G. Lloveras, el qual comença elogiant el Comitè Organitzador local per la bona organització i els estudiants per llur participació i per l'entusiasme que han demostrat. L'únic retret fa referència a l'escàs temps que hi havia hagut per als debats després de les ponències i comunicacions.

De cara al proper Congrés, exposa les dificultats que comporta organitzar-lo a l'Alguer o a Catalunya Nord i menciona altres possibles seus: Lleida, Tortosa, Manresa, Girona.

Propostes i suggeriments

Mercè Piqueras confirmà, per una conversa mantinguda recentment amb el Dr. Spiritu de l'Alguer, l'interès que aquest té de celebrar una edició del Congrés a la seva ciutat, tenint en compte la propera inauguració d'un Palau de Congressos a l'Alguer.

El president del Col·legi de Metges de Lleida es mostrà agraït i disposat a organitzar el proper Congrés en aquella ciutat si es pren l'acord en aquest sentit.

El Dr. Foz remarcà la importància de la presentació de les tres comunicacions en forma de pòster com un alè de novetat i renovació, i considera que s'ha de donar més protagonisme als estudiants de ciències de la salut.

El Dr. Oriol Casassas subratllà que s'ha de tenir en compte l'oferiment del Dr. Spiritu de l'Alguer, però reconegué que això comportava el perill que hi hagués poca assistència a causa de les dificultats de desplaçament.

Pere Domingo, estudiant, agraï les facilitats donades pel Comitè Organitzador i per l'ACMCB perquè l'Associació Estudiants de Ciències de la Salut desenvolupés les seves activitats.

Un assistent de Barcelona proposà que es donés entrada a tots els professionals sanitaris i que els Congressos s'anomenassin Congressos de Professionals Sanitaris. També, arran d'unes detencions de caire polític hagudes a Barcelona aquests dies, proposa que el Congrés es manifesti en contra. Se li contestà des de la taula presidencial que la primera proposta s'havia discutit infinitat de vegades i que no és del moment de tornar-hi ara, ja que la discussió es podria allargar massa. Respecte a la segona proposta, es considerà que no era el lloc ni el moment per comentar-la.

El Prof. Carreras recordà als assistents que durant el Tretzè Congrés es va proposar la creació de l'Associació Catalana d'Educació Mèdica, la qual es va dur a terme i ha tingut una vida molt activa amb nombroses conferències, sessions de treball i participació de diverses entitats. Proposà que aquesta associació s'estengués a les Illes i al País Valencià i que tenguí el suport de les entitats públiques... El Dr. Obrador, com a president de l'Acadèmia Mèdica Balear, accepta el repte i la col·laboració.

Finalment, el Dr. Bujosa recordà als assistents la possibilitat d'ajudar a la finançament del Congrés comprant cartells d'aquest i avisa els assistents que, a causa del mal temps que hi ha previst per al cap de setmana, les excursions marítimes programades per anar a Cabrera i a la Dragonera, seran substituïdes per una excursió terra endins a Sant Salvador de Felanitx, Randa i Cura.

Amb aquestes paraules es donà per acabada l'assemblea plenària.

Clausura

La clausura tingué lloc a continuació de l'assemblea plenària, amb l'assistència de les següents personalitats:

Gabriel Oliver Capó, conseller de Sanitat del Govern Balear.

Josep Laporte, conseller d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Xavier Bomés, representant de la conselleria de Sanitat de la Generalitat de Catalunya.

Nadal Batle, rector de la Universitat de les Illes Balears.

Francesc Bujosa, president del comitè organitzador del Catorzè Congrés.

Antoni Obrador, vicepresident per Balears del comitè organitzador.

Gonçal Lloveras, vicepresident per l'ACMCB.

Manuel Pallarès, vicepresident per la Societat Andorrana de Ciències.

Obrí la sessió el Dr. Oliver, que donà la paraula al Dr. Obrador, el qual va fer el següent parlament:

«L'amic Francesc Bujosa, ha volgut que en aquest acte de cloenda us dirigís unes paraules, i la veritat és que després del seu parlament inicial em resulta impossible igualar el to i els mots. Per això les meves paraules no tenen aquesta pretensió.

Allò que sí puc dir-vos és que els qui hem participat més directament en l'organització hem procurat que aquest Catorzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana quedàs inserit dignament en la història d'aquests congressos, història que ja fa setanta-nou anys que va començar, història que no és altra que la història del redreçament de la dignitat d'uns professionals que se senten participants de la cultura, és a dir, de la vida d'un poble. L'amic Francesc Bujosa ja va dir que no hi ha diferències entre l'esperit que anima aquests congressos i la raó. No necessitam justificar res, feim ciència en la nostra llengua perquè som d'aquí. És així de simple. És així de senzill. És així de clar.

Però, és evident que l'ambient no ens permet anar ingènuament pel món com si aquesta manca de necessitat de justificació ens fes oblidar una realitat que no és normal. No hem d'oblidar que ens manquen fites per conquerir, espais per normalitzar, àmbits per vèncer.

Els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana són una eina important de normalització, però entre Congrés i Congrés hem de tenir presents les tasques quotidianes, les de cada dia. No hem d'oblidar que és important que les classes, els seminaris, les històries clíniques, les sessions, els informes, etc, es facin cada vegada més en català. I aquest és un programa ben simple que necessita una acció directa, tenaç, sense defallença. L'objectiu final que voldríem

és obvi. És clar fins a on hem d'arribar. El futur que volem és bo de definir i convindria que visquéssim cada dia com si aquest futur ja fos aquí.

Crec que és escaient recordar ara uns mots ben coneguts de Marian Aguiló, que també va dir el Dr. Enric Ribas i Ribas en el discurs inaugural del Setè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana celebrat aquí, a Palma, ara fa seixanta anys:

“Cap nació pot dir-se pobre
si per les lletres reneix
Poble que sa llengua cobra
se recobra a si mateix”.

i prosseguia el Dr. Ribas, amb el to propi del seu temps: “Certament que el nostre esclavatge tantes centúries sofert havia acovardit el nostre esperit, però les commocions mundials, en despertar arreu l'esperit nacionalista, han retrunyit a casa nostra, la qual, orfe de tota ajuda, havia vist esmicolar-se tot allò que era nostre, que era la seva característica, que era allò que estructurava la seva personalitat. El foc sagrat mantingut pels poetes i literats, s'arborà quan els intel·lectuals, amb els seus cants i les seves llegendes, desvetllaren tota la terra catalana, i aquesta, ensopida per la perllongada opressió de tants anys es redreçà emparada amb el seu verb, eina la més formidable per remoure la consciència d'un poble que cerca el restabliment de les seves llibertats.”

Voldria acabar amb unes paraules d'agraïment. Els organitzadors havíem previst una sèrie d'activitats, un programa, però l'esperit i l'activitat del Congrés que ara clausurem ha estat una feina ben vostra, de tots els participants. Els qui han presentat quasi cent comunicacions han estat els congressistes i no els organitzadors. Qui ha creat aquest clima amistós d'intercanvi científic heu estat vosaltres. Moltes de gràcies per tot això.»

A continuació el rector de la Universitat, Dr. N. Batle, amb poques paraules, agrai a tots els presents la seva tasca i, també, sarcàsticament, la no presència del conseller de Sanitat de la Generalitat Valenciana.

El conseller d'Ensenyament, Josep Laporte, manifestà la seva satisfacció d'ésser aquí, tant com a representant de la Generalitat de Catalunya, com a nivell personal i acaba defensant la necessitat de normalitzar l'ús del català a tots els nivells.

El Dr. Oliver Capó parlà a continuació i remarcà de nou la idea que ja va manifestar en la inauguració del Congrés. Segons ell, l'ús del català ja estava normalitzat, de tal forma que aquests Congressos s'haurien de dir

Congressos de Metges i Biòlegs, sense explicitar que són de llengua catalana, i conclou dient que s'ha de fer ciència en català, però sense posar en relleu que es fa en català, això ja es dona per sabut.

Finalment, diu que espera que els assistents al Congrés hagin quedat satisfets de l'hospitalitat mallorquina, i que se sent orgullós del Comitè Organitzador local al qual felicita públicament.

A continuació, es donà per clausurat el Catorzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana.

